

KAYSERİ-YAHYALI VE DEVELİ İLÇELERİNDE BULUNAN “ROMA OCAKLARI”NDA RADYOMETRİK ¹⁴C VERİLERİ

Ahmet Kartalkanat

MTA Genel Müdürlüğü, Ankara

(kartalkanat@hotmail.com)

ÖZ

Kayseri-Yahyalı- Develi ilçelerinin kapsadığı geniş bir alanda Pb-Zn ve Fe madenleri bulunmaktadır. Bu bölgenin içinden geçen Zamantı ırmağından dolayı bölgeye “Zamantı Pb-Zn Kuşağı” adı verilmiştir.

Bölgede madencilikğin tarihçesinin bronz çağına kadar gittiği ve Hititler döneminde izabe çalışmalarının yapıldığı öne sürülmektedir. Günümüzde yöre halkı, hangi dönemde işletilirse işletilsin, bütün eski işletmelere “Roma Ocakları” adını vermektedir.

Anadolu’da madencilikğin tarihçesi projesi kapsamında Kayseri dolayında yürütülen çalışmalarda, Kayseri-Yahyalı-Taşhan Köyü - Kazıklıkaya mevkiinde bulunan Fe işletmesinin galeri girişinden itibaren 30. m’den alınan kömürleşmiş ağaç numunesinin “ETH Zurich Laboratory of Ion Beam Physics Radiocarbon Dating” laboratuvarında ¹⁴C yaşlandırma analizi yapılmıştır. Söz konusu kömür parçasının radyometrik yaşı, günümüzden 790 ±30 yıl önce olarak gelmiştir. Bu yaş aralığı, M.S. 1200 - 1250 yıllarına karşılık gelmektedir. Bu da, o dönemde bölgeye hâkim olan Bizans dönemine karşılık gelmektedir.

Yine aynı çalışma kapsamında Kayseri-Yahyalı-Yenice Mahallesi, Kayaagıl mevkiinde bulunan Fe yatağının cürufurlarından alınan kömür parçasının aynı laboratuvarında yapılan ¹⁴C yaşlandırma analizinde elde edilen yaş, günümüzden önce 240 ±30 yıl olarak belirlenmiştir. Bu yaş aralığı, M.S. 1750 - 1800 yılları arasındaki Osmanlı dönemini işaret etmektedir.

Yukarıdaki ¹⁴C radyometrik yaşlandırma analizleri, Kayseri-Yahyalı ve Develi ilçelerinde bulunan Pb-Zn ve Fe işletmelerinin hem Bizans İmparatorluğu döneminde, hem de bunu takip eden Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinde aralıklarla da olsa işletildiğini göstermektedir. Söz konusu maden işletmelerinin daha da eski dönemlerde aktif olup olmadığını gösteren herhangi bir radyometrik veri henüz ortaya konmamıştır. Bu çalışmadaki radyometrik yaş verisi, şimdiye dek üretilen en eski döneme ait veridir. Söz konusu antik işletmelerde daha eski dönemlere ait veri elde edebilmek için daha derin kotlardan örneklemeler yapılması gerekir.

Anahtar Kelimeler: Kayseri, Roma Ocakları, Kömür parçası, ¹⁴C Radyometrik Yaşlandırma, Bizans-Osmanlı Dönemleri.

¹⁴C RADIOMETRIC AGE DATA FROM “ROMEN MINES” IN DEVELI AND YAHYALI, KAYSERİ REGION

Ahmet Kartalkanat

General Directorate of Mineral Res&Epl., Ankara

(kartalkanat@hotmail.com)

ABSTRACT

Several Pb – Zn and Fe ore deposits exist in large area of Kayseri, Yahyalı and Develi Counties. Because of the Zamantı River, crosses this region from NE to SW, this region is called as “Zamantı Pb-Zn Belt” in literature.

It is argued that mining operations in the region is started in Hatti period and Bronz Age but no archaeological record have presented yet. These ancient mines are called as “Romen Ores” without to take account their ancient operation period.

We have collect sample from an ancient Fe mine, from 30th meter starting entrance of this antic gallery. This gallery is located in Kayseri, Yahyalı, Taşhan Village, Kazıklıkaya region and this study is a part of the Ancient Mining in Anatolia project. One of these collected samples is coalifered wooden part. This coal sample was analyzed for its ¹⁴C content in “ETH Zurich Laboratory of Ion Beam Physics Radiocarbon Dating” laboratory. Radiometric age determined as 790 ±30 years means that these wooden fortification fragment was used between the years 1200 and 1250 A.C., in Byzantium period.

Another coal sample was taken from a slag of a Fe deposit in Kayağıl region of Kayseri, Yahyalı, Yenice Village. This sample was analyzed in the same laboratory and 240 ±30 years before present was obtained. This radiometric ¹⁴C age represent the Ottoman Empire period between 1750 and 1800 (AC) years.

These results indicated that these Pb-Zn and Fe deposits in Kayseri-Yahyalı-Develi region were operated both in Byzantium and Ottoman period, maybe with some time gap. Some of these deposits are still operating. For new and older data could only be obtained after taking samples from deeper sections of these mines.

Keywords: Kayseri, Roman Mines, Coal sample, ¹⁴C radiometric age, Byzantium and Ottoman period.